

สิทธิของแม่ทำงาน
กับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

บทกวีวรรณกรรม เรื่อง “นมแม่” ศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

สิทธิของแม่ทำงานกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ผู้เขียน ปาธิตา ศรีวิชัย

ISBN 978-974-422-388-3

วันที่จัดทำ สิงหาคม 2550

สนับสนุนจัดทำต้นฉบับ

โดย : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

สนับสนุนจัดพิมพ์ ครั้งที่

โดย....

อำนวยการจัดพิมพ์

โดย : ศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

อาคารสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชนี ชั้น 11

เลขที่ 420/8 ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2354 8404 โทรสาร 0 2354 8409

website : www.thai breastfeeding.com

ภาพประกอบ ด.ญ.สิรินยากร ไกรฤกษ์ (น้องมัดหมี่)

ออกแบบโดย บริษัท สร้างสื่อ จำกัด

คำนำ

ทุกคนล้วนทราบกันดีว่า น้ำนมแม่ คือ สุดยอดของสารอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารก แต่ด้วยปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้การเลี้ยงทารกด้วยนมแม่น้อยถอยลงไป ทารกแรกเกิดหลายล้านคนต้องพลาดโอกาสอันสำคัญที่สุดในชีวิตกับการที่จะได้กินนมแม่

การรณรงค์ให้สังคมโดยเฉพาะครอบครัวให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของนมแม่ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ในเรื่องความสำคัญและวิธีการของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จากบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ดังนั้น ศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย ได้ประสานกับนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านนมแม่มาอย่างยาวนาน ได้จัดทำหนังสือชุดทบทวนวรรณกรรมฉบับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำนวน 10 เรื่อง ในชุดหนังสือ 7 เล่ม อันได้แก่

1. ทำไม 6 เดือนแรกให้ลูกกินนมแม่อย่างเดียว
2. มีอะไรในน้ำนมแม่
3. นมแม่และโรคภูมิแพ้
 - นมแม่ กับ การป้องกันการแพ้
 - นมแม่ กับ การแพ้อาหาร
 - นมแม่ กับ ผื่นภูมิแพ้ผิวหนัง
 - นมแม่ กับ โรคหืด
4. การเรียกน้ำนมคืน (Relactation)
5. กลยุทธ์การตลาดและสื่อโฆษณาของนมผงดัดแปลงเลี้ยงทารก
6. ข้อมูลภาคีเรื่องนมแม่ระดับประเทศและนานาชาติ
7. สิทธิของแม่ทำงานกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

อย่างไรก็ตาม ด้วยงบประมาณที่จำกัดจึงไม่สามารถพิมพ์ในจำนวนมากได้ ทางศูนย์ฯ จึงขอ นำข้อมูลจัดทำเป็นต้นฉบับทั้งหมด ผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ของศูนย์นมแม่ www.breastfeeding.com โดยดูที่หัวข้อ ทบทวนวรรณกรรม เรื่อง “นมแม่” ศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

สุดท้ายขอขอบคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำต้นฉบับ

สิทธิของแม่ทำงาน กับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

สิทธิของแม่ทำงานกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการลาคลอด

กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับระยะเวลาลาคลอด

กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

สรุป

ปัจจุบันองค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) และ องค์การยูนิเซฟ (UNICEF) สนับสนุนให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวเป็นระยะเวลา 6 เดือน ก่อนที่จะเริ่มให้อาหารแก่เด็ก พร้อมทั้งให้นมแม่ควบคู่กับอาหารตามวัยไปจนเด็กอายุ 2 ปีหรือนานกว่านั้น เพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์จากนมแม่ได้อย่างเต็มที่

เป็นที่น่าเสียดายที่ในสภาพสังคมปัจจุบัน มีแม่จำนวนมากที่ไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ เพราะมีอุปสรรคหลายประการ อาทิ การไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากบุคลากรทางการแพทย์ ทักษะคติของสังคมหรือคนรอบข้าง รวมทั้งปัญหาที่แม่จะต้องกลับไปทำงานหลังคลอดแล้ว ดังนั้น จึงมีแม่เพียงบางส่วนเท่านั้นที่ประสบความสำเร็จในการให้นมแม่ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลกและยูนิเซฟ

กรณีปัญหาที่แม่ต้องกลับไปทำงานนั้น นับเป็นปัญหาหลักประการหนึ่ง เนื่องจากผู้หญิงมีบทบาทภาระและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยเหลือเลี้ยงครอบครัว หรือการต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงานตามศักยภาพ ในขณะที่ยังต้องทำหน้าที่พื้นฐานที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของผู้หญิง คือ บทบาทของการเป็นแม่ ซึ่งแน่นอนว่าผู้หญิงหลายๆ คนก็ปรารถนาที่จะทำหน้าที่ให้ดีที่สุดทั้งงานในบ้านและนอกบ้าน

สำหรับแม่ที่ทำงานนอกบ้าน จะสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเต็มที่ เพียงช่วงระยะเวลาที่แม่ได้รับสิทธิลาคลอดได้ตามกฎหมาย แต่เมื่อแม่กลับไปทำงานลูกจึงไม่สามารถดูนมแม่ในช่วงกลางวันจึงเป็นเหตุทำให้น้ำนมแม่แห้งไปในที่สุดอย่างน่าเสียดาย แม้ปัจจุบันจะมีความพยายามแก้ปัญหาโดยการรณรงค์ให้แม่บีบน้ำนมเก็บไว้ให้ลูกกินระหว่างที่แม่ออกไปทำงานแล้วก็ตาม แต่ลักษณะของงานบางอย่างหรือทัศนคติของผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงานอาจจะยังไม่อำนวยความสะดวกที่จะให้แม่ทำเช่นนั้นได้ รวมทั้งความเครียดที่เกิดจากการทำงานยังอาจส่งผลให้น้ำนมแม่น้อยลงและแห้งไปในที่สุด

เนื้อหาที่จะกล่าวถึงนี้จะเสนอแนวทางในการออกกฎหมายที่จะเอื้อให้แม่ทำงานสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้อย่างต่อเนื่องโดยกระทบต่อการทำนายน้อยที่สุด

1. กฎหมายระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการลาคลอด

ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้หญิงทำงานในระดับระหว่างประเทศนั้น ถือว่ามีมานานเกือบร้อยปีแล้ว โดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization : ILO) ได้ตระหนักถึงปัญหาซึ่งหญิงทำงานต้องเผชิญเมื่อตั้งครรภ์และมีภาวะที่จะต้องเลี้ยงดูลูก ในปี พ.ศ. 2462 (1919) จึงได้มีอนุสัญญาฉบับที่ 3 ว่าด้วยการคุ้มครองหญิงมารดา (Maternity Protection Convention) เกิดขึ้นเป็นฉบับแรก โดยมุ่งที่จะคุ้มครองผู้หญิงก่อนและหลังการคลอด

ต่อมาในปี พ.ศ. 2495 (1952) อนุสัญญาฉบับนี้ได้มีการแก้ไข โดยได้บัญญัติอนุสัญญาฉบับที่ 103 เรียกร้องให้แต่ละประเทศกำหนดสิทธิลาคลอดให้แก่หญิงทำงาน มีระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 12 สัปดาห์ โดยยังได้รับค่าจ้าง ในการแก้ไขอนุสัญญาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อเป็นการประกันว่าหญิงทำงานจะไม่ต้องสูญเสียหน้าที่การงานเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์หรือการคลอด เพราะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศในการทำงาน

ในปี พ.ศ. 2543 (2000) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองหญิงมารดาได้รับการแก้ไขอีกครั้ง โดยอนุสัญญาฉบับที่ 183 กำหนดให้ผู้หญิงได้สิทธิลาคลอดนานถึง 14 สัปดาห์โดยได้รับค่าจ้าง โดยจะต้องมีอย่างน้อย 6 สัปดาห์ที่เป็นการลาคลอดภายหลังการคลอดบุตร นอกจากนี้ ได้มีคำแนะนำว่าควรที่จะขยายระยะเวลาในการคลอดให้ได้ถึง 18 สัปดาห์

เป็นที่น่าสังเกตว่าอนุสัญญาฉบับที่ 183 นี้ ไม่ได้กล่าวถึงเพียงแต่การให้ความคุ้มครองหญิงมีครรภ์หรือหญิงมารดาเท่านั้น แต่ยังได้บัญญัติชัดเจนว่า คุ้มครองถึงหญิงที่กำลังให้นมลูกด้วย แต่เป็นที่น่าเสียดายว่ามีเพียง 11 ประเทศเท่านั้น ที่ยินยอมเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาฉบับนี้ ในส่วนของประเทศไทยนั้นไม่ได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาทั้งสามฉบับ

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะมีประเทศในจำนวนน้อยที่เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองหญิงมารดา แต่ในทางปฏิบัติแล้ว หลายๆ ประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีก็ได้บัญญัติกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่หญิงทำงานในระดับที่มากกว่าหรือเท่าเทียมกับการคุ้มครองที่กำหนดภายใต้อนุสัญญา

2. กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับระยะเวลาของ • สิทธิลาคลอด

ปัจจุบันมีประเทศต่างๆ ทั่วโลก จำนวน 62 ประเทศ ที่กำหนดให้หญิงทำงาน มีสิทธิลาคลอดเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 14 สัปดาห์ หรือประมาณ 3 เดือนกว่าๆ ตามที่อนุสัญญาฉบับที่ 183 ปี 2543 (2000) กำหนด

2.1 ระยะเวลาของสิทธิลาคลอดของประเทศต่างๆ

- ประเทศออสเตรเลียและประเทศอัลเบเนียเป็นสองประเทศที่ให้สิทธิลาคลอดสูงสุดถึง 1 ปีเต็ม
- ประเทศโครเอเชีย สาธารณรัฐเชกกรีพีบลิก บัลแกเรีย ฝรั่งเศส ฮังการี อิตาลี รัสเซีย ให้สิทธิลาคลอดระหว่าง 20-29 สัปดาห์ หรือ 5-7 เดือน
- ประเทศเวียดนามเป็นประเทศในเอเชียที่ให้สิทธิลาคลอดสูงสุดถึง 25 สัปดาห์ หรือ 6 เดือนเต็ม โดยได้รับค่าจ้างเต็มตามจำนวนจากประกันสังคม
- นอกจากนี้ ยังมีอีก 11 ประเทศที่ให้สิทธิลาคลอดถึง 18 สัปดาห์ หรือ 4 เดือนครึ่ง และมีอีก 40 ประเทศที่ให้สิทธิลาคลอดระหว่าง 14-16 สัปดาห์
- ส่วนประเทศที่ให้สิทธิลาคลอดระหว่าง 12-14 สัปดาห์นั้น มีจำนวน 57 ประเทศ และมี 32 ประเทศที่ให้สิทธิลาคลอดน้อยกว่า 12 สัปดาห์
- ประเทศตูนิเซีย เป็นประเทศที่ให้สิทธิลาคลอดน้อยที่สุดคือให้เพียง 4 สัปดาห์เท่านั้น

2.2 ระยะเวลาในการให้สิทธิลาคลอด เมื่อพิจารณาตามกลุ่มประเทศ

- กลุ่มประเทศ OECD (องค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา) หรือกลุ่มที่พัฒนาแล้ว เกือบทุกประเทศได้ให้สิทธิลาคลอดเกินกว่าระยะเวลา 14 สัปดาห์ที่อนุญาตตามกฎหมายฉบับปี 2000 กำหนด ยกเว้น 4 ประเทศ คือสหรัฐอเมริกา เม็กซิโก ตุรกี (12 สัปดาห์) ไอร์แลนด์ (9 สัปดาห์) สวิตเซอร์แลนด์และเกาหลีใต้ (8 สัปดาห์)
- กลุ่มประเทศละตินอเมริกา ให้สิทธิลาคลอดเกินกว่า 12 สัปดาห์ คือ มีจำนวน 6 ประเทศ (คิดเป็นร้อยละ 20) ให้สิทธิลาคลอดตั้งแต่ 14-18 สัปดาห์ โดยประเทศส่วนใหญ่ จำนวน 21 ประเทศ (คิดเป็นร้อยละ 70) ให้สิทธิการลาคลอดระหว่าง 12-14 สัปดาห์ และมีเพียง 3 ประเทศ ที่ให้สิทธิการลาคลอดที่ต่ำกว่า 12 สัปดาห์ (คิดเป็นร้อยละ 10)
- กลุ่มประเทศแอฟริกา ซึ่งมีทั้งหมด 49 ประเทศ โดยที่มี 21 ประเทศให้สิทธิลาคลอดถึง 14 สัปดาห์ (คิดเป็นร้อยละ 42.8) และมี 18 ประเทศ ที่ให้สิทธิลาคลอดถึง 12 สัปดาห์ (คิดเป็นร้อยละ 36.7) ส่วนประเทศที่ให้สิทธิการลาที่ต่ำกว่า 12 สัปดาห์ มีเพียง 10 ประเทศ (คิดเป็นร้อยละ 20.40)

โดยภาพรวมนั้นกลุ่มประเทศเอเชีย เป็นกลุ่มประเทศที่ให้สิทธิการลาคลอด 14 สัปดาห์ตามที่อนุญาต กำหนด ซึ่งถือได้เป็นการให้สิทธิการลาคลอดที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศอื่น โดยที่มีเพียง 4 ประเทศ จาก 31 ประเทศเท่านั้น (คิดเป็นร้อยละ 12.90) ที่ให้สิทธิการลาคลอดตั้งแต่ 14 สัปดาห์ขึ้นไป โดยประเทศอาเซอร์ไบจานเป็นประเทศที่ได้ให้สิทธิลาคลอดมากที่สุดถึง 18 สัปดาห์ ประเทศไซปรัส ให้สิทธิการลาคลอด 16 สัปดาห์ และประเทศญี่ปุ่นกับมองโกเลียให้สิทธิการลาคลอด 14 สัปดาห์

โดยที่ประเทศส่วนใหญ่ 13 ประเทศ (คิดเป็นร้อยละ 41.9) ให้สิทธิการลาคลอดระหว่าง 12-14 สัปดาห์ และมีถึง 14 ประเทศ (คิดเป็นร้อยละ 45.16) ที่ให้สิทธิการลาคลอดน้อยกว่า 12 สัปดาห์

ส่วนในกลุ่มประเทศยุโรปเป็นกลุ่มประเทศที่ให้สิทธิการลาคลอดมากที่สุด โดยจะเห็นได้จากการที่ให้หญิงทำงานมีสิทธิลาคลอดเป็นระยะเวลาอันแล้วยังสามารถได้รับค่าจ้างตลอดระยะเวลาการลาคลอดด้วย เช่น ประเทศเชโกสโลวะเกียและโครเอเชีย ให้สิทธิลาคลอดโดยได้รับค่าจ้างนานถึง 7 เดือน ประเทศฮังการีให้สิทธิการลาคลอด 6 เดือน ประเทศรัสเซียและประเทศอิตาลีให้สิทธิการลาคลอด 5 เดือน ประเทศเดนมาร์กและนอร์เวย์ให้สิทธิในการลาคลอดถึง 4.5 เดือน ซึ่งโดยส่วนใหญ่สำนักงานประกันสังคมหรือผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้รับภาระในการจ่ายค่าจ้างระหว่างการลาคลอด

ส่วนประเทศออสเตรเลียนั้นถึงแม้จะให้สิทธิลาคลอดถึง 12 เดือน แต่กฎหมายก็ไม่ได้กำหนดว่าต้องจ่ายค่าจ้างให้ในระหว่างการลาคลอด ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาให้สิทธิลาคลอดโดยไม่ได้รับค่าจ้างเพียงแค่ว่า 12 สัปดาห์ เท่านั้น

นอกจากนี้ บางประเทศยังมีกฎหมายคุ้มครองหญิงทำงานที่ต้องคลอดบุตร โดยห้ามไม่ให้นายจ้างเลิกจ้างหญิงที่อยู่ในระหว่างตั้งครรภ์ บางประเทศได้ขยายขอบเขตการคุ้มครองไปถึงหญิงที่ทำงานหลากหลายอาชีพมากขึ้น เช่น หญิงที่ทำงานเกี่ยวกับเกษตรกรรม งานบ้าน และงานส่วนตัว และในบางประเทศยังให้สิทธิบิดาในการลาเลี้ยงดูบุตรที่เพิ่งเกิดใหม่ได้ ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ

3. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการลาคลอด

ในประเทศไทยนั้น พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กำหนดให้ ลูกจ้างหญิงมีสิทธิลาคลอดได้ไม่เกิน 90 วัน โดยมีสิทธิได้รับค่าจ้างเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลา แต่ไม่เกิน 45 วัน ซึ่งวันดังกล่าวจะนับรวมวันหยุดที่มีใน ระยะเวลาวันลาด้วย

การที่กฎหมายใช้คำว่า “ไม่เกิน 90 วัน” นั้น หมายความว่า แม่อาจจะใช้สิทธิลาคลอดน้อยกว่า 90 วัน ก็ได้ โดยที่นายจ้างไม่สามารถกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานให้สิทธิลาคลอดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าเสียดายที่ ในทางปฏิบัตินั้น มีนายจ้างหลายรายที่เลี่ยงกฎหมายด้วยการกำหนดข้อบังคับให้สิทธิลูกจ้างลาคลอดได้ 90 วันตามที่กฎหมายกำหนด แต่พร้อมกันนั้นก็วางระเบียบหรือกฎเกณฑ์ในการลาไว้โดยวางเงื่อนไขไว้ค่อนข้างมาก หรือให้ข้อเสนออื่นๆ เพื่อจูงใจไม่ให้ลูกจ้างหญิงไม่ใช้สิทธิลาคลอดเต็มที่

นอกจากนี้ การที่กฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าจ้างในช่วงที่ลาคลอดเท่ากับค่าจ้างที่ได้รับในวันทำงานเพียง 45 วันเท่านั้น ทำให้ลูกจ้างหญิงส่วนใหญ่ตัดสินใจไม่ใช้สิทธิลาคลอดเต็ม 90 วันตามที่กฎหมายกำหนด

แม้ว่าตามพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. 2533 จะกำหนดให้ลูกจ้างหญิงได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนในการลาคลอดในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้าง มีการกำหนดระยะเวลาจ่าย 90 วัน ซึ่งคล้ายกับว่าแม่ที่ลาคลอดครบ 90 วัน ก็จะได้รับเงินทดแทนค่าจ้างในส่วน 45 วันที่นายจ้างไม่ได้จ่ายให้หากจะลาคลอด 90 วัน แต่การให้สิทธิประโยชน์ในส่วนนี้เป็นกรให้โดยไม่คำนึงถึงระยะเวลาการลาคลอดที่แท้จริง ทำให้มีแม่หลายรายเลือกที่จะกลับมาทำงานเมื่อครบกำหนด 45 วัน เพื่อทำงานให้ได้รับค่าจ้างจากนายจ้างตามปกติ แถมด้วยเงินประโยชน์ทดแทนจากสำนักงานประกันสังคม

อีกต่อหนึ่ง จึงจะเห็นได้ว่า การให้สิทธิประโยชน์ในส่วนนี้แม่เป็นการช่วยสนับสนุนด้านการเงินแก่แม่แต่ก็ไม่ใช่แนวทางที่จะทำให้แม่ใช้สิทธิการลาคลอดอย่างเต็มที่แต่ประการใด

การที่แม่ต้องกลับไปทำงานเร็วเกินไปนั้น นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้แม่ต้องเลิกการให้นมแม่ก่อนเวลาอันควร กล่าวคือ ในระยะสองเดือนแรกการให้นมอาจจะยังไม่เข้าที่ทำให้ให้นมแม่ได้ง่าย หรือแม่จะเข้าที่แล้วเมื่อแม่ไปทำงานอาจจะเกิดความเครียดที่อาจมีผลทำให้ปริมาณน้ำนมลดน้อยลงได้ โอกาสที่แม่ส่วนใหญ่จะหยุดการให้นมแม่ในช่วงนี้จึงสูงมาก หรือหากผู้บริหารหรือผู้ร่วมงานของหญิงมารดานั้นไม่เข้าใจถึงส่งผลให้แม่ตัดสินใจเลิกให้นมแม่เร็วกว่าที่ควรจะเป็น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 42 ได้กำหนดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์สามารถขอให้นายจ้างเปลี่ยนงานในหน้าที่เดิมเป็นการชั่วคราวก่อนหรือหลังคลอดได้ หากแพทย์เห็นว่าลูกจ้างนั้นไม่อาจทำงานในหน้าที่เดิมต่อไปได้ กฎหมายให้นายจ้างพิจารณาเปลี่ยนงานที่เหมาะสมให้แก่ลูกจ้าง อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้มุ่งที่จะคุ้มครองลูกจ้างหญิงที่สุขภาพไม่แข็งแรงอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์หรือการคลอดบุตรเท่านั้น แต่ไม่ครอบคลุมถึงกรณีแม่ที่ให้นมบุตรที่จะขอย้ายตำแหน่งหน้าที่ชั่วคราวระหว่างการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

สรุป

เมื่อกฎหมายคุ้มครองแรงงานของไทยยังให้สิทธิในการลาคลอด 90 วันและเมื่อแม่ทำงานหลาย ๆ คนยังมีความจำเป็นที่จะต้องกลับมาทำงานแม้ยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาการลาคลอดตามที่กฎหมายให้สิทธิไว้ หนทางเดียวที่จะช่วยให้แม่ทำงานสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้อย่างต่อเนื่องก็คือ การที่ให้แม่ทำงานมีโอกาสไปให้นมระหว่างพักงาน (หากมีสถานรับเลี้ยงเด็กในหรือใกล้ที่ทำงาน) หรือให้แม่ได้มีโอกาสพักการทำงานเป็นครั้งคราวเพื่อบีบน้ำนมเก็บตุนไว้ให้ลูกดื่ม (จากขวดหรือจากแก้ว) ระหว่างที่แม่ออกมาทำงานนอกบ้าน

การให้โอกาสแม่บีบเก็บตุนน้ำนมนี้จะมีผลโดยตรงที่จะทำให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้สำเร็จตามระยะเวลาที่องค์การอนามัยโลกและยูนิเซฟแนะนำ เพราะนอกจากจะทำให้ลูกได้มีนมแม่ดื่มแม่ต้องออกมาทำงานแล้ว ยังเป็นการรักษาปริมาณน้ำนมเพื่อให้มีน้ำนมเพียงพอกับความต้องการของลูกอีกด้วย

อย่างไรก็ดี เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายไทยยังไม่ได้มีการกำหนดให้สถานประกอบการมีมาตรการหรือสวัสดิการดังกล่าวให้แก่แม่ทำงานที่เป็นมารดา ดังนั้น การที่แม่จะมีโอกาสหรือไม่นั้นจึงขึ้นอยู่กับทัศนคติและนโยบายของผู้บริหารหรือเจ้าของสถานประกอบการเท่านั้น หากเจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการไม่เข้าใจถึงความสำคัญของนมแม่ที่มีต่อลูกกับการที่หญิงทำงานต้องใช้เวลาทำงานส่วนหนึ่งมาเพื่อบีบน้ำนมเก็บอย่างสม่ำเสมอแล้วอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้นายจ้างหรือเพื่อนร่วมงานตำหนิและมีผลกระทบต่อความก้าวหน้าในการทำงานได้

ดังนั้น สมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายไทยให้เอื้อต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงทำงาน โดยการเพิ่มระยะเวลาในการคลอด หรือการกำหนดให้สถานประกอบการอนุญาตให้หญิงทำงานที่อยู่ระหว่างการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พักการทำงานเป็นครั้งคราวเพื่อไปให้นมลูกหรือเพื่อบีบน้ำนมเก็บได้ในแต่ละวัน ซึ่งย่อมจะส่งผลดีไม่เฉพาะเพียงแต่สุขภาพร่างกายแม่กับลูกเท่านั้น ยังจะส่งผลดีต่อผู้ประกอบการและสังคมในระยะยาวอีกด้วย

ผู้ให้พินัย

ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์ (เตย)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ช่วยคณบดี คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตร Master of Law in Business Law
(International Program)

Email: pareena.s@chula.ac.th

ประวัติการศึกษา

ปี 2536 นิติศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 เหรียญทอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี 2539 LL.M. - Master of Law University of Pennsylvania

ปี 2541 LL.M. - Master of Law Harvard Law School

ปี 2545 S.J.D. - Doctor of Juridical Science University of Wisconsin

ประสบการณ์การทำงาน (บางส่วน)

อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ จุฬาฯ (ปี 2545-ปัจจุบัน)

อาจารย์พิเศษสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อนุกรรมการศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

อดีตรกรรมการสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย

วิทยากรรับเชิญ รายการ “ช่วยคิดช่วยทำ” ไทยทีวีสีช่อง 3

ผลงานทางวิชาการ

บทความเรื่อง “การชุมนุมสาธารณะเป็นความผิดอาญาจริงหรือ”

บทความเรื่อง “คาร์บอนเครดิต-ทำอะไรไม่ทำให้ไทยเสียประโยชน์”

บทความเรื่อง “นมแม่ ...ไม่ทำให้ลูกเป็นภูมิแพ้”

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบการศึกษาวิชานิติศาสตร์ในประเทศไทย”

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโครงการกลไกที่สะอาดภายใต้พิธีสารเกียวโตในประเทศไทย”

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่”

ประสบการณ์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ลูกสาวคนโต (ด.ญ.ปวีตรา-ลูกตาว) ทานนมแม่ถึง 1 ขวบ 6 เดือน เมื่อตั้งท้องที่สอง

ลูกสาวคนที่สอง (ด.ญ.ปวัน-ไอติม) ทานนมแม่อย่างเดียวตั้งแต่แรกเกิด ถึงปัจจุบัน (5.5 เดือน)

รายนามคณะกรรมการศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. ศ.คลินิกเกียรติคุณ นพ.วีระพงษ์ ฉัตรานนท์	อดีตที่ปรึกษาองค์การยูนิเซฟ เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
2. รศ.พญ.คุณหญิง สาทรี จิตตินันท์	ประธานอนุกรรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย
3. ศ.คลินิกเกียรติคุณ นพ.สุวชัย อินทรประเสริฐ	ประธานราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย
4. ศ.เกียรติคุณ ดร.วิจิตร ศรีสุพรรณ	นายกสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย
5. นพ.ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
6. นพ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา	อธิบดีกรมอนามัย
7. นพ.สมศักดิ์ ชุนห์ศรี	เลขาธิการมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
8. พญ.ศิริพร ภัณฑิลา	ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขต 3
9. นางจรีภรณ์ บุญยวงศ์วิโรจน์	นายกสมาคมแม่บ้านสาธารณสุข
10. นางรัตนา ปะบุตร	คณะกรรมการบริหารสมาคมแม่บ้านสาธารณสุข

ประธาน

นพ.ลือชา วรรัตน์

รองประธาน

พญ.ยุพียง แห่งเชาวนิช

เลขาธิการ

พญ.ศิริภรณ์ สวัสดิ์วร

ผู้ช่วยเลขาธิการ

นางสาววันนุช บุญยเกียรติ
นางมยุรัตน์ สุทธิวิเศษศักดิ์

ที่ปรึกษาระดับ 11 สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
ศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย
โรงพยาบาลศรีธัญญา

คณะกรรมการ

1. นพ.บวร งามศิริอุดม	สาธารณสุขนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข
2. นพ.สมศักดิ์ สุทัศน์วรวุฒิ	ภาควิชาสูติศาสตร์เวชวิทยา โรงพยาบาลรามาริบัติ
3. ศ.นพ.เกรียงศักดิ์ จีระแพทย์	ประธานคลินิกนมแม่ โรงพยาบาลศิริราช
4. พญ.นิพรธนพร วรมงคล	กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
5. นายสง่า ดามาพงษ์	กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
6. รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์	นายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
7. รศ.กวรรณิการ์ วิจิตรสุนทร์	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
8. ผศ.ดร.อุไรพร จิตต์แจ้ง	สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล
9. พญ.บุปผา เผ่าสวัสดิ์	โรงพยาบาลสมิติเวช
10. ผศ.ดร.จริยา วิฑยะศุภร	ภาควิชาพยาบาล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ
11. นางมีนระ สพลมัย	โรงพยาบาลสมิติเวช
12. ผศ.พญ. กุสุมา ชูศิลป์	ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
13. พญ.กวรรณิการ์ บางสายน้อย	ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์อนามัย 10 เชียงใหม่
14. พญ.ศุภกาญจน์ ศิลปรัสมิ์	โรงพยาบาลนครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช
15. นพ.สมบูรณ์ สมหล่อ	โรงพยาบาลพระปกเกล้า จ.จันทบุรี
16. พญ.ศิริพัฒนา ศิรินาร์ตนกุล	โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์
17. พญ.ปิยาภรณ์ บวรกีรติขจร	โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์

¹IBCLC = International Board Certified Lactation Consultant

แบบสอบถาม

ชื่อ-นามสกุล/หน่วยงาน

สถานที่ติดต่อ

โทรศัพท์..... โทรสาร..... Email.....

- ท่านได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือเล่มนี้
 มาก ปานกลาง
 น้อย ควรปรับปรุงโปรดระบุ.....
- ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านหนังสือเล่มนี้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
 มาก ปานกลาง
 น้อย ควรปรับปรุงโปรดระบุ.....
- ท่านคิดว่าเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่
 มาก ปานกลาง
 น้อย ควรปรับปรุงโปรดระบุ.....
- ท่านคิดว่าความเหมาะสมของขนาดหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร
 เหมาะสม ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....
- ท่านคิดว่าความเหมาะสมของรูปภาพ การจัดวางข้อความ ประกอบเนื้อหา ของหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร
 เหมาะสม ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....
- ท่านคิดว่าความเหมาะสมของรูปเล่ม ปกหนังสือ สีสัน ความสวยงาม ของหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร
 เหมาะสม ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....
- ท่านคิดว่าความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร ของหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร
 เหมาะสม ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....
- ท่านคิดว่าหนังสือเล่มนี้เหมาะสมจะเป็นฐานข้อมูลวิชาการและการวิจัยด้านนมแม่ ในการประยุกต์ใช้และค้นคว้าวิจัย
 เหมาะสม ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....
- ท่านต้องการให้มีการจัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับนมแม่เรื่องใดเป็นเรื่องต่อไปมากที่สุด 3 เรื่อง (โปรดระบุ)
 -
 -
 -
- เมื่อท่าน อ่านหนังสือเล่มนี้จบแล้ว ท่านประเมินผลหนังสือเล่มนี้อยู่ในระดับใด
 ดีมาก ดี ปานกลาง
 ต้องแก้ไข ต้องแก้ไขมากที่สุด

สื่อประชาสัมพันธ์ จากศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

1. จดหมายข่าว

3. หนังสือ

2. โปสเตอร์

5. CD

คือสายใย มุมนมแม่ในสถานประกอบการ นมแม่
ทุนสมอง IQ EQ สัมภาษณ์แม่เตarra

4. แผ่นพับ

ชุด เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้ลูกได้รับผลดีที่สุดต้องแบบนี้
ชุด แม่ไปทำงานก็เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้

6. ใบความรู้

ศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย
ที่อยู่ อาคารสถาบันฯ ชั้น 11 สถาบันสุขภาพเด็ก
แห่งชาติมหาราชินี 420/8 ถ.ราชวิถี
เขตราชเทวี กทม. 10400

E mail tbc2547@yahoo.com

Web www.thaibreastfeeding.com

โทร. 0 2354 8404, 0 2354 8333 ต่อ 5220

โทรสาร. 0 2354 8409

แบบสอบถาม ให้แบบปรู๊นิก ให้ส่งกลับมาที่ศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย พร้อมสอดซองเปล่าขนาด A4
เขียน ชื่อ ที่อยู่ และ ดิเดแลตมปี ราคา 20 บาท ถ้าส่งกลับมา ศูนย์นมแม่- ยินดี ส่งหนังสือชุดประวัติศาตร์ จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย

1. นระกษิรธราธา ด้วยรักของแม่ แต่พระองค์นี้
2. พัฒนาการและอาหารตามวัยของเจ้าชายน้อย

*ของมีจำนวนจำกัด